

СІДІ ТАЛЬ

Видатна українська театральна акторка та співачка єврейського походження

Віхи життя та творчості

У незаможній єврейській сім'ї чернівецького пекаря Лейби Біркенталя 8 вересня 1912 року народилася дівчинка, яку назвали Сореле. Бог нагородив її талантом, який проявився ще в дитинстві. У темному підвалі, де палав вогонь у печі, пекарі зачаровано слухали пісні маленької Сореле. Дівчинка бігала босоніж чернівецькими двориками, розносячи пиріжки, співала, танцювала, показувала комедійні сценки. В сім років створила у своєму дворі "театр", де була і драматургом, і режисером, і виконавицею головних ролей. Сценою слугувала велика скриня для борошна. Дівчинка перебиралася у мамині сукні, взувала її туфлі й по-дитячому щиро відтворювала кумедні сценки з життя своїх рідних, близьких, сусідів.

У 12 років Сореле вже співала в синагозі та єврейському театрі. Якось її побачив заїжджий режисер і попросив замінити відому на той час актрису Сару Канер, яка захворіла. І вона блискуче зіграла роль дівчинки-сироти. А згодом у Бухаресті замінила у виставі примадонну Марію-Санду Аберман. І з того часу стає провідною актрисою місцевого єврейського театру, відомою як Сіді Таль.

Усе, що талановита актриса створювала на сцені, в що вклала душу, було красивим і ніжним. Кожен із зіграних нею образів – від хлопчика до бабусі – сприймався глядачами як справжній. "Бути артистом дуже важко, – зізнавалася Сіді. – Це дуже складна професія. Вона вимагає постійної праці над собою, багато практики, навичок, майстерності. А якого терпіння! Артистові потрібне вміння завжди бути у формі".

Сіді Таль – єдина в світі жінка, яка виступила в образі Чарлі Чапліна. І цей номер приніс їй перше місце на конкурсі артистів естради. Завдяки йому актрису почали називати "Чапліним у спідниці».

Після війни, у 1946 році, Сіді Таль повернулася до рідних Чернівців. Працює в єврейському ансамблі філармонії. Співає в оперетах, виконує естрадні номери. За один вечір може перевтілитися у кілька різних образів. Коли виходить на сцену, зала вибухає гучними оваціями. На її концерти кожен глядач обов'язково приносив квіти улюбленій артистці. Вона не грала, а жила на сцені. Ніколи не використовувала мікрофон, вважала, що він спотворює звучання голосу, його тембр. Ще за три години до початку вистави або концерту була готова до виступу – в костюмі та гримі. Сідала перед дзеркалом і намагалася ввійти у світ образу. Ніхто ніколи не чув від неї нарікань на втому або хворобу.

Вірним супутником актриси був її чоловік Пінхас Фалік. Уперше він побачив Сіді під час гастролей у Чернівцях румунського єврейського театру. Закохався з першого погляду і поїхав за нею до Бухареста. Більше ніколи вони не розлучалися. Пінхас Фалік став організатором і режисером усіх постановок дружини. Їх навіть називали одним іменем – Сідітальфалік. Вони були чудовою парою, ставилися одне до одного з неймовірною ніжністю.

Коли 1983 року Сіді Таль не стало, чоловік дуже важко пережив цю втрату: схуд, постарів. Провести улюблену артистку в останню путь прийшли тисячі чернівчан із букетами квітів. Фалік зробив для коханої жінки пам'ятник із білого мармуру. Вона зображена на повен зріст у білосніжній сукні з квітами у руках, ніби вийшла на поклін до глядачів після вистави. Через два роки після смерті дружини Пінхас Фалік помер від інфаркту. Його поховали поряд із Сіді Таль на центральній алеї чернівецького цвинтаря...

Джерела про життя та творчість

- **Будна, Надія.** Чернівецький "Чаплін у спідниці" : мінає 105 років від дня народження легендарної співачки Сіді Таль / Будна, Надія // Молодий буковинець. - 2017. - № 71, 7 верес. - Місто. - С. 6.

- **Владко, Анна.** Лазерне шоу на честь Сіді Таль : [незвичайний вечір пам'яті легендарної співачки Сіді Таль] / Владко, Анна // Буковина. - 2019. - № 45, 7 листоп. - С. 15.
- **Гусар, Юхим.** В одній особі - цілий театр : [філателія із зображенням актриси Сіді Таль] / Гусар, Юхим // Буковинське віче. - 2013. - 25 січня (№ 4). - С. 4.
- **Сіді Таль та її еста фетна паличка :** [виповнилося 100 років видатній актрисі Сіді Таль] // Чернівці. - 2012. - 13 вересня (№ 37). - С. 9.
- **Таль Сіді // Видатні діячі культури та мистецтв Буковини :** бібліографічний довідник. – Чернівці : Книги - ХХІ, 2010. - Вип. 1. - С. 112-113. - Бібліогр.: с. 112-113.
- **Таль Сіді : актриса, естрадна співачка :** 100 років від дня народження// Пам'ятаймо! Знаменні та пам'ятні дати Буковини в 2012 році. - Чернівці, 2011. - С. 165-167. - Бібліогр.: с. 166-167.
- **Тарасова, Антоніна.** Її зірка ніколи не згасне : [у обласній філармонії відбувся вечір до 100-річчя видатної актриси Сіді Таль] / Тарасова, Антоніна// Буковина. - 2012. - 5 жовтня (№ 78). - С. 8.
- **Тарасова, Антоніна.** Її пісні пахли травами... : [100 років із дня народження видатної єврейської актриси, естрадної співачки, чернівчани Сіді Таль] / Тарасова, Антоніна// Буковина. - 2012. - 11 вересня (№ 71). - С. 3.
- **Тарасова, Антоніна.** Ностальгія за Людиною-шоу : минає 105 років від дня народження легендарної співачки Сіді Таль / Тарасова, Антоніна// Буковина. - 2017. - № 38, 15 верес. - С. 4.
- **Янушевська, Анна.** Нові лауреати премії Сіді Таль / Янушевська, Анна // Буковина. - 2017. - № 47, 17 листоп. - С. 4.

Джерела Інтернет

- **100-річчя від дня народження Сіді Таль відзначають у Чернівцях** [Електронний ресурс] // pogliad.ua/news/chernivtsi. Сайт газети Погляд: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу : <https://pogliad.ua/news/chernivtsi/100-richchya-vid-dnya-narodzhennya-sidi-tal-vidznachat-u-chernivtsyah-213504>. – Назва з екрана.
- **Невідома Буковина: чому Сіді Таль називали «Чапліним у спідниці** [Електронний ресурс] // molbuk.ua/chernovtsy. Сайт МБ : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу : https://molbuk.ua/chernovtsy_news/181971-nevidoma-bukovyna-chomu-sidi-tal-nazyvaly-chaplinym-u-spidnyci.html. – Назва з екрана.

- **Сіді Таль (Сіді Львівна Біркенталь** [Електронний ресурс] // cv.archives.gov.ua. Офіційний веб-сайт Державного архіву Чернівецької обл.: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу : https://cv.archives.gov.ua/sidi_tal.html. – Назва з екрана.
- **Таль Сіді Львівна** [Електронний ресурс] //uk.wikipedia.org/wiki/ : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Таль_Сіді_Львівна . – Назва з екрана.
- **У Чернівцях на вечорі пам'яті Сіді Таль покажуть лазерне шоу** [Електронний ресурс] //molbuk.ua/chernovtsy. Сайт МБ: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу : https://molbuk.ua/chernovtsy_news/184516-u-chernivcyakh-na-vechori-pamyati-sidi-tal-pokazhut-lazerne-shou.html. – Назва з екрана.